

PROGRAMA D'HIGIENE I PROFILAXI

Els nuclis zoològics han de disposar i complir un Programa d'higiene i profilaxi (PHP) elaborat i signat per un/a veterinari/ària col·legiat/ada, com a requisit per a la seva inscripció al Registre de nuclis zoològics. El PHP ha d'incloure les dades del/la veterinari/ària (nom, cognoms i número de col·legiat/ada), el centre al qual està adscrit, així com la seva signatura i la data del document.

El document s'ha de redactar en funció de les necessitats i característiques de cada nucli zoològic concret. Els aspectes mínims que ha de desenvolupar aquest document són els següents:

- Motivació (tipus de nucli, breu descripció de l'activitat, espècies a allotjar, nom i adreça del nucli zoològic i nom de la persona titular).
- Revisió veterinària d'entrada dels exemplars i seguiment sanitari durant la seva estada al nucli. Documentació sanitària emesa (cartilles, etc.) i registre de control de visites o de tractaments, si escau. Definició de la periodicitat de les revisions dels animals i de les instal·lacions. Les revisions programades hauran de tenir, com a mínim, caràcter anual (les revisions ocasionals es realitzaran quan l'estat dels animals així ho requereixi).
- Control documental i d'identificació obligatòria dels animals que ho requereixen a l'entrada i sortida, i el/la responsable d'aquest. Acreditació que tots els animals procedeixen de nucli zoològic.
- Desparasitació externa: agents etiològics enfront dels quals es desparasita, productes emprats i pautes.
- Desparasitació interna: agents etiològics enfront dels quals es desparasita, productes emprats i pautes.
- Règim de vacunes: agents etiològics enfront dels quals s'immunitza, productes emprats i pautes.
- Alimentació dels animals. Especificació de la dieta per a les diferents espècies, edats i estat fisiològic. Emmagatzematge.
- Abeurament dels animals. Justificació de disponibilitat i potabilitat de l'aigua.
- Descripció de les condicions ambientals específiques dels animals de companyia exòtics allotjats en terraris, aquaris i aqua-terris:

Peixos i coralls:

- Sistema de climatització (rang/gradient de temperatura, sistemes de comprovació i control (i el seu calibrat).
- Sistema d'il·luminació, fotoperíode.
- Condicions físico-químiques de l'aigua (paràmetres a controlar i sistema de comprovació (i el seu calibrat).
- Sistema d'oxigenació, filtració i tractament d'aigua dels aquaris.

Rèptils:

- Sistema de climatització (rang/gradient de temperatura, sistemes de comprovació i control (i el seu calibrat).
- Sistema d'il·luminació, fotoperíode.
- Sistema de llum UVA i UVB proporcionat als animals (sistemes de comprovació i control (i el seu calibrat).
- Sistema de generació, comprovació i control d'humitat.
- A més per als Rèptils aquàtics: sistema d'oxigenació, filtració i tractament d'aigua dels aquaris.

Amfibis:

- Sistema de climatització (rang/gradient de temperatura, sistemes de comprovació i control (i el seu calibrat).
- Sistema d'il·luminació, fotoperíode.
- Sistema de llum UVA i UVB proporcionat als animals (sistemes de comprovació i control (i el seu calibrat).
- Condicions físico-químiques de l'aigua (paràmetres a controlar i sistema de comprovació (i el seu calibrat).
- Sistema d'oxigenació, filtració i tractament d'aigua dels aquaris.
- Sistema de generació, comprovació i control d'humitat.

En tots els casos: descripció del sistema secundari previst en cas de fallada elèctrica i certificació de la instal·lació elèctrica (prevenció d'incendis).

- Pla de control de plagues (desratització, desinsectació...)
- Pla de neteja i desinfecció dels allotjaments dels animals i dels elements (productes i periodicitat). Descripció de la zona de neteja si escau.
- Mesures de protecció i seguretat vers els cuidadors i els possibles visitants, tant pel que fa a barreres físiques per evitar el contacte directe amb els exemplars que es mantinguin, com les que puguin establir en referència al seu maneig i per evitar la fugida dels animals.
- Absència / Existència de farmaciola, indicant-ne el contingut, condicions d'emmagatzematge i la persona responsable del seu manteniment.
- Descripció de la sala / àmbit de quarantena (i infermeria si escau). Període d'aïllament sanitari
- Gestió de cadàvers (i sistema de conservació si escau).
- Gestió de residus sanitaris: xeringues, medicaments, etc.
- Protocol de socialització, enriquiment ambiental i exercici físic diari per a animals de companyia: metodologia, freqüència, duració, intra i interespecífica i amb humans. Descripció de la zona d'esbarjo.
- Altres mesures sanitàries com poden ser actuacions en cas de malalties de declaració obligatòria p. ex. en el cas dels amfibis control de malalties emergents (*Batrachomyxium dendrobatidis*, *Batrachomyxium salamandivorans*, *ranavirus*)

Especificacions

1. Centres de recollida d'animals abandonats i refugis (animals de companyia)

Per nuclis zoològics amb classificació de centre de recollida d'animals abandonats i de refugi, a més a més de l'establert de forma general, cal desenvolupar els aspectes següents:

- Protocols diagnòstics, clínics i de control de malalties infeccioses durant el període de quarantena i en cas de brot de malalties infeccioses (p. ex. leishmaniosi, filariosi, ehrlichiosi, rickettsiosi, virus de la leucèmia felina FELV, virus de la immunodeficiència felina FIV, etc.)
- Protocol d'esterilització (en quin moment es realitza, en quina clínica veterinària, tècniques emprades, condicions).
- Procediment d'eutanàsia (motius, indret en què es realitza, productes emprats i mètodes) així com el manteniment del llibre d'eutanàsies, en aplicació del Decret 254/2000 pel qual s'estableixen els mètodes d'eutanàsia per als animals de companyia que s'han de sacrificar.
- Procediment d'acollida i adopció (documentació emesa, convenis amb cases d'acollida, etc.)
- Relació de contractes amb ens locals (per centres de recollida).
- Relació d'acords, convenis i/o contractes amb altres centres de recollida (per refugis).

2. Centres de cria

Per nuclis zoològics amb classificació de criadors, a més a més de l'establert de forma general, cal desenvolupar els aspectes següents:

- Descripció dels boxes de maternitat i de la seva evolució, en funció de les fases de gestació i de lactància.
- Previsió de boxes suplementaris (separació mascles-femelles, mascles incompatibles, joves, zona d'aparellament), accés a zones d'exterior.
- Gestió d'excedents (cadells que no es poden vendre, adults no reproductors, etc.): manteniment com a animal de companyia, donacions a particulars, acords o convenis amb associacions protectores, etc.
- Descripció de la profilaxi específica tant dels adults reproductors (cures i maneig rutinari de mames, aparell reproductor, detecció de malalties hereditàries, etc.) com de les cries.
- Descripció del maneig dels individus reproductors (edat de la primera munta, nombre màxim de parts per femella, maneig del zel, detecció de la gestació, maneig i seguiment del part i del postpart) i del maneig de les cries (deslletament, etc.)

Per altres espècies que no siguin gossos ni gats, adaptar els diferents punts segons el maneig de l'espècie.

3. Parcs zoològics

Els nuclis zoològics amb classificació de parc zoològic (establiments permanents en els quals s'exposa fauna silvestre, amb independència dels dies d'obertura al públic i del nombre d'animals exposats) han de disposar i complir un Programa avançat d'atenció veterinària, elaborat i firmat per un veterinari/ària col·legiat/ada, com a requisit per a la seva inscripció al Registre de nuclis zoològics (en lloc del Programa d'higiene i profilaxi establert de forma general).

El document ha d'incloure les dades del veterinari/ària (nom, cognoms i número de col·legiat/ada), el centre al qual està adscrit si escau, així com la seva signatura i la data del document. S'ha de redactar en funció de les necessitats i característiques de cada parc zoològic. Els aspectes mínims que ha de desenvolupar aquest document són els següents:

- Protocol de control sanitari d'entrades d'animals i protocol de quarantena.
- Protocol d'assistència clínica i revisions veterinàries periòdiques dels animals, que inclogui:
 - Periodicitat de revisions veterinàries dels animals. Cal fer constar en un registre la data de les visites i les actuacions veterinàries realitzades.
 - Protocol que han de seguir els cuidadors per a la supervisió quotidiana dels animals.
 - Manteniment i arxiu de l'historial clínic dels animals, analítiques i informes anatomopatològics.
- Mesures de profilaxi que contemplin el protocol de vacunacions, desparasitacions, campanyes de sanejament i d'altres activitats profilàctiques per protegir la col·lecció zoològica. Cal incloure mesures profilàctiques contra intoxicacions i traumatismes. Descriure el sistema de registre d'aquests procediments.
- Pla de control de plagues (desratització, desinsectació...).
- Protocol de neteja i desinfecció dels allotjaments dels animals i de la resta de les instal·lacions veterinàries i de serveis.
- El pla de gestió de cadàvers. El pla de gestió de cadàvers ha d'adequar-se a la normativa SANDACH. Cal formalitzar un contracte amb una empresa autoritzada per a la recollida de cadàvers i altres restes biològiques i mantenir un arxiu amb els justificants de recollida corresponents. Cal informar si es realitzen necròpsies i on es realitzen. Cal informar de possibles sistemes de conservació de cadàvers (congelador, nevera d'ús exclusiu).
- El pla de gestió de medicaments i residus sanitaris el qual ha de detallar:

- Protocol de dispensació i subministració de medicació als animals. En cas de disposar de farmaciola veterinària, cal indicar-ne el contingut, la ubicació i la persona responsable del seu manteniment. Cal disposar de les receptes i les autoritzacions corresponents.
 - En cas de disposar de productes anestèsics i dispositius de captura a distància, cal indicar-ne: la ubicació, el/la responsable del seu manteniment i les persones autoritzades per fer-ne ús en cas de necessitat (circuit si s'escau).
 - Pla de gestió de residus sanitaris.
- Pla de control de zoonosis i altres mesures de seguretat vers els cuidadors i els visitants. En el cas que el públic entri en contacte amb animals cal que el pla de control de zoonosis i altres mesures de seguretat en dediqui un apartat específic.
 - Pla de nutrició, que ha d'especificar:
 - Les dietes i els complementos vitamínics i minerals subministrats a cada espècie.
 - Els protocols d'administració de l'alimentació per a cadascuna de les espècies. El protocol ha d'incloure un sistema de control de les quantitats i el tipus d'aliment administrats diàriament. També cal incloure el sistema de control de consum d'aliment, si és possible, per a cada individu.
 - L'origen de l'aliment (compra a una indústria alimentària, producció pròpia,...). En els casos d'aliments produïts al parc, cal especificar els mètodes de producció. En el cas d'alimentar amb SANDACH, cal especificar-ne la procedència.
 - Sistema d'emmagatzematge i conservació de l'aliment i lloc d'elaboració.
 - Pla de control reproductiu
Cal descriure els plans de cria en captivitat del parc per a les espècies que es reproduïxen d'acord amb aquests plans. Per a la resta d'exemplars, cal descriure el maneig establert per tal d'evitar-ne la reproducció (mètodes de contracepció o altres) o el control d'excedents, d'acord amb les instal·lacions que es disposen i el benestar dels animals.
 - Pla de benestar i enriquiment ambiental
 - Cal preveure mesures de benestar dels allotjaments dels animals i del maneig dels animals orientat a reduir l'estrès, la por i el dolor.
 - Incloure el control periòdic de l'estat dels animals.
 - El pla de benestar ha de preveure indicadors de benestar animal.
 - Cal que el parc especifiqui l'enriquiment ambiental per a cadascuna de les espècies de la col·lecció.

A més del Programa avançat d'atenció veterinària, per a la inscripció al Registre de nuclis zoològics com a parc zoològic, cal presentar un llistat d'animals, un Programa de conservació, un Programa d'educació, la relació de personal del parc (especialitat, qualificació i experiència professional), un Pla de formació continuada del personal i

un Pla d'emergència en cas d'allotjar exemplars d'espècies perilloses i per a la resta d'espècies els elements per prevenir-ne la fugida.